

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Joulua ei ole peruutettu

Pirjatanniemi, Elina

Published in:
Turun Sanomat

Published: 01/01/2019

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Pirjatanniemi, E. (2019). Joulua ei ole peruutettu. *Turun Sanomat*, (13.11.), –. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020100882939>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Uutinen eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen 5.11.2019 tekemästä päätöksestä koskien koulujen uskonnollisia juhlia sai jouluvaloja virittelevän Suomen kiihtyneeseen tilaan. Kerrataanpa siis uskonnonvapauden lähtökohdat.

Perustuslaki ja Suomea sitovat kansainväliset ihmisoikeussopimukset turvaavat jokaiselle oikeuden tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, oikeuden ilmaista vakaumuksensa ja oikeuden kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan. Kukaan ei ole myöskään velvollinen osallistumaan omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen.

Uskonnonvapaus jakautuu sisäiseen ja ulkoiseen ulottuvuuteen. Ensinnä mainittu tarkoittaa, että jokainen saa rakentaa maailmankuvansa oman uskonnollisen vakaumuksensa varaan. Meillä voi olla kriittisiä näkemyksiä toistemme maailmankatsomusten järkevyydestä, mutta se ei ole tässä olennaista. Kukin uskokoon mihin haluaa.

Uskonnonvapauden ulkoinen ulottuvuus määrittää puolestaan, miten uskoa voi aktiivisesti harjoittaa. Moniarvoisissa yhteiskunnissa on luonnollista, että oma näkemys voi joutua konfliktiin muiden vakaumusten kanssa. Jotta yhteiselomme tästä huolimatta sujuisi, uskonnonvapauden ulkoista ulottuvuutta voidaan myös rajoittaa.

Uskonnonvapautta saa kuitenkin rajoittaa vain siinä määrin kuin se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätöntä yleisen turvallisuuden vuoksi, yleisen järjestyksen, terveyden tai moraalin suojaamiseksi, tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi. Kynnys asettuu korkealle, kuten perus- ja ihmisoikeuksia rajoitettaessa ylipäätään.

Ihmisten on toisinaan vaikea hyväksyä, että oma uskonnollinen vakaumus on yksi muiden joukossa. Oikeuden näkökulmasta asia on kuitenkin selvä. Jokaisella on oikeus vaatia oman uskonnonvapautensa kunnioittamista. Samalla on hyväksyttävä, että muillakin on vastaava oikeus. Yhteiskunnassa toimitaan yhteisesti sovittujen sääntöjen mukaan, joiden perustan luovat perustuslaki ja kansainväliset ihmisoikeussopimukset.

Edellä esitetty ei merkitse sitä, että kysymykset uskonnonvapauden rajoista olisivat aina yksinkertaisia. Sitä ne eivät tietenkään ole. Olennaista on kuitenkin ymmärtää, että oikeudellinen ratkaisutoiminta perustuu lakiin, ei Raamattuun, Koraaniin tai muihin pyhinä pidettyihin kokoelmiin.

Uskonnot ovat tärkeitä instituutioita monille ihmisille. Sitä kautta niillä on myös yhteiskunnallista merkitystä. Uskonnoilla on samoin historialliset ja kulttuuriset kytkentänsä, mutta niihinkään vedoten ketään ei voi velvoittaa uskonnon harjoittamiseen.

Julkiselta vallalta edellytetään neutraalisuutta ja tasapuolisuutta suhteessa eri uskontoihin ja vakaumuksiin. Julkisen vallan on pidettävä edelleen huoli siitä, että jokaisen uskonnonvapaus turvataan. Eduskunnan oikeusasiamies toteuttaa tätä valvontatehtävää omalta osaltaan.

Hankin viikonloppuna luettavakseni alussa mainitsemani apulaisoikeusasiamiehen päätöksen. Se on huolellisesti perusteltu ratkaisu, jossa uskonnonvapauden eri ulottuvuuksia punnitaan erittäin tarkkaan. Ratkaisu lienee piakkoin julkisesti saatavilla oikeusasiamiehen kotisivuilla. Sen äärellä voi kukin rauhoittua: joulua ei ole peruutettu. Lainvalvoja toteaa vain, että yhteiseen opetukseen kuuluva juhla on järjestettävä siten, että kaikki oppilaat voivat siihen osallistua vakaumuksestaan riippumatta.

NOSTO: Jokaisella on oikeus vaatia oman uskonnonvapautensa kunnioittamista. Samalla on hyväksyttävä, että muillakin on vastaava oikeus.